

Evakkolasten Muistopuisto

Sadan puun Evakkolasten Muistopuisto avattiin lauantaina Lahdessa osana Suomen juhlavuotta. Lämminhenkisen paljon yleisöä keränneen tilaisuuden tunnelman tiivistä puiston avannut pääjohtaja Elli Aaltonen.

”Suomi 100 vuotta ohjelmaa ei voisi paremmin juhlistaa kuin tällä Evakkolasten muistopuistolla. Toivottavasti suomalaiset käyvät täällä kauempaakin kuin tältä alueelta. Lehtipuut, havupuut, omenapuut, kukkaniityt ja perennat ovat suomalaisuutta ja Suomen luontoa. Sata puuta ja sata vuotta.”

Aaltonen muistutti, ettei Lahti olisi Lahti ilman niitä 10 000 henkilöä, jotka sotien seurauksena Lahteen siirtyivät. ”Kun Lahdessa asui ennen sotia 25 000 ihmistä, heitä oli 1950 jo 45 000. Parhaimmillaan joka neljäs lahtelainen oli evakko.”

”On aivan selvää, että lapsen maailmaan sota ja oman kodin jättäminen sekä lähteminen pitkälle evakkotaipaleelle ilman osoitetta, on ollut koskettava.”

Tärkeintä tuolloin niin kuin nyt, on lapselle turvallisuus, painotti Aaltonen. ”Turvan tarjosi oma äiti ja omat sisarukset, jos isä oli rintamalla, kuten usein oli. Äidit joutuivat usein salaamaan omaa huolestuneisuuttaan ja kuvaamaan asiat lapsille parhain päin.”

Siksi siirtoväen sijoittamisessa oli tärkeää, että perheitä ei erotettu ja oman kylän perheet pääsivät lähelle toisiaan, kokosi Aaltonen historiaa.

Puiston taipale on alussa

Myös Lahden vs. kaupungininsinööri Petri Honkanen painotti puheessaan Lahden merkitystä karjalaisena kaupunkina ja karjalaisten merkitystä Lahdelle.

Lahti on velkaa evakoille puiston ja Lahdella on kunnia toimia puiston sijoituspaikkana, totesi Honkanen. Hän muistutti Lahden suhtautuvan myönteisesti historian tiedostamiseen ja otti esiin puiston runsaan symboliikan.

”Puiston taipale on alussa. Puisto tulee kehittymään kuten evakkolapset.”

Honkanen viittasi myös siihen miten puistoon istutetun visakoivun latinankieliseen nimeen sisältyy carelia ja kuinka niin ikään puistossa paikan saaneiden lehtikuusten luontainen kasvualue on ollut juuri Karjala.

Puiston siunannut ja Lahden seurakunnan tervehdyksen tuonut pastori Jukka Immeli tunnusti liikuttuneensa kuunnellessaan Klaus Pennasen esit-

Pääjohtaja Elli Aaltonen painotti avauspuheessaan useilla esimerkeillä siirtolaisten merkitystä Lahdelle.

tämää Veikko Lavin Evakon laulua. Immeli aloitti muistelemalla äitiään, joka kuuluu evakkolapsiin. Samalla hän painotti, ettei puuta istuteta vain tätä hetkeä varten vaan tulevaisuuteen.

”Evakkolapset repäistiin juuriltaan, maaperä oli epävarma eikä tiedetty, millaiset ovat kasvuolosuhteet. Oman äitini kasvuolosuhteet ovat olleet hieinan hankalat. Toivoa tuo kun nähdään tulevaisuus niin, että sittenkin kasvu on mahdollista.”

Ennen kuin puiston istutus viimeisteltiin, kuultiin vielä evakkolapsi Eeva Härön esittämä Aili Kuurnan runo Karjala.

Nimikkopuut

Avajaisissa istutettiin kymmenen lehtikuusta. Ensimmäisen puun istuttivat isäntäkaupungin Lahden

ja seurakunnan edustajat vs. kaupungininsinööri Honkanen ja pastori Immeli.

Sitten olivat vuorossa Evakkolapset ry:n perustajajäsenet Irma Kumpula, Terttu Törmä ja Marja Karvonen. Yhdistyksen kunniapuheenjohtaja Eini Hämmäläisen lisäksi istuttamassa olivat kunniajäsenet Anni Talsi, Kaisu Rokka ja Pentti Kortelainen. Kortelainen on Sallan evakkoja. Vuonna 2002 perustetun Evakkolapset ry:n jäsenenä on myös muualta kuin Karjalasta evakkoon joutuneita. Joukkoa yhdistää halu käsitellä sodan vaikutusta omaan elämään ja koko yhteiskuntaan.

Yhdistyksen Helsingissä, Tampereella, Lappeenrannassa, Mikkelissä ja Jyväskylässä säännöllisesti kokoontuneet ryhmät saivat niin ikään puistoon oman nimikkopuunsa. Istuttamassa oli myös Evakkolapset ry:n yhteistyökumppaneina Evakkovaellusta järjestäneiden puolesta Virolahden Karjala-seuran Liisa Hanski. Evakkovaellusta on järjestetty vuodesta 2006 lähtien 10 kertaa.

Kun Lahdessa vietettiin samaan aikaan Koiviston juhlia, myös koivistolaiset kävivät istuttamassa oman puun samoin kuin Lahden Karjala-seura.

Ylämaan spektroliittia

Avajaisia vietettiin puiston muistopaaden ympärillä. Ylämaan spektroliittia olevaan kiveen on kaiverrettu teksti: Miltä tuntui paeta kotoa sodan takia. Kiven lahjoittanut Martti Kälviäinen ja kiven viimeistellyt Ilpo Sientola osallistuivat niin ikään istuttamiseen.

Istutusurakan päättivät puiston suunnitellut suunnitteluhortonomi Eila Palojärvi ja sen urakoinut Haka Asfaltointi Oy.

Muistopuisto sijaitsee Mukkulan kirkon luona ja sen pinta-ala on 1,5 hehtaaria. Puistoon kuuluu sadan puun lisäksi myös kukkaistutuksia ja kukkaniittyjä.

Evakkolasten aloite

Evakkolapset ry. ehdotti Evakkolasten Muistopuiston perustamista Suomi 100 ohjelmaan heti syksyllä 2015, kun Suomen itsenäisyyden juhluvuoden viettoa alettiin suunnitella. Ajatus Muistopuistosta oli esillä jo vuotta aikaisemmin.

”Muistopuistoa voi pitää yhdistyksen toiminnan tähänastisena huipentumana, joka Lahden kaupungin toimin jää pysyväksi historian muistutajaksi”, totesi Evakkolapset ry:n puheenjohtaja Lauri Kosonen toivottaessaan avajaisvieraat tervetulleiksi.

Puiston avaus aloitettiin yhteislaululla Kotimaani ompi Suomi. Musiikista vastasi oopperalaulaja, kanttori-urkuri Klaus Pennanen, joka esitti yksinlaulunsa myös ”Täällä Pohjantähden alla.”

Tilaisuuteen oli lähettänyt tervehdyksen kirjailija Eeva Kilpi, joka luonnehti puistoa merkittäväksi saavutukseksi. Myös valtioneuvos Riitta Uosukainen ja Urjalan Karjala-seuran puheenjohtaja Eija Järvinen lähettivät onnittelut avajaisiin.

Ensimmäisen puun istuttivat isäntäkaupungin Lahden ja seurakunnan edustajat vs. kaupungininsinööri Petri Honkanen ja pastori Jukka Immeli.

Evakkolapset ry:n perustajajäsenet Irma Kumpula, Terttu Törmä ja Marja Karvonen.

Istutusta säestettiin laulamalla yhdessä kaksi säkeistöä Evakkolasten omasta laulusta. Avajaiset päättyivät yhteisesti laulettuun Maamme-lauluun. Muistopuisto sai mediassa poikkeuksellisen myönteisen vastaanoton, mikä näkyi avajaisyleisön määränä.

Anne Kuorsalo

Lue Etelä-Suomen Sanomien juttu avajaisista

<http://www.ess.fi/uutiset/kotimaa/art2388526>

Lue Ylen verkkojuttu evakkolapsista ja Muistopuistosta.

<https://yle.fi/uutiset/3-9746146>

Yhdistyksen kunniajäsenet Anni Talsi, Kaisu Rokka ja Pentti Kortelainen

Tampereen ryhmän istuttajat Lea Oksa ja Terttu Munnukka. Mikkelin ryhmän istutuksen hoiti sen vetäjä Liisa Viren.

Yhdistyksen puheenjohtajana Muistopuistohankkeen käynnistyessä toiminut kunniapuheenjohtaja Eini Hämmäläinen.

Helsingin hengellisen päiväpiirin edustajina olivat Eeva Härö ja Tapio Karvonen.

Koiviston nimikkopuun istuttivat Raimo Kyytsönen, Maj-Lis Björkman os. Kaukiainen ja Maili Salokannel os. Kaukiainen

Evakkovaellusta järjestäjien puolesta istutukseen osallistui Virolahden Karjala-seuran Liisa Hanski.

Lahden Karjala-seuran puun istuttivat Anja Lindholm, Helka Vilen ja Raimo Koukonen.

Ylämaan spektroliittisen muistopaaden lahjoitti Evakolapset ry:lle Martti Kälviäinen ja sen ulkoasun viimeisteli hänen vävynsä Ilpo Sientola. Taustavoimina olivat Johanna Sientola (s. Kälviäinen) ja tyttäret Maria ja Aino (vaunuissa).

Puiston suunnitellut suunnitteluhortonomi Eila Palojärvi ja puiston urakoitsijan Haka Asfaltointi Oy:n edustaja Heini Lahtinen.

Klaus Pennanen esitti kaksi yksinlaulua ja hoiti yhteislaulujen säestyksen.

Muistokivi kukitettiin

Pastori Jukka Immeli siunasi puiston

Evakkolasten nykyinen puheenjohtaja Lauri Kosonen

Eeva Härö lausui runon Karjala.